

bus officiosissime superintendens, non sicut extraneis et mendicantibus serviebat, sed tanquam dominis suis, et tanquam membris Filii Dei. Si quem in eis morbidum, si quem ulcerosum, et vermibus scaturientem aspiceret, huic omnem pietatis operam impendens, abluendo, tergendo, atque refocillando, quasi mater ægrotanti filio jugiter assistebat.

Dum hæc et similia Dei famulus agere non cessaret, contigit eum in prædicta mortalitate migrare ad Dominum. Qui cum videret socios suos quotidie subtrahi, et ipse desiderabat desiderio magno dissolvi, et esse similiter cum Christo. Oborta vero febricula quadam, cum tenuiter ægrotare cœpisset, lecto decubuit. Cumque prædictus abbas introisset ad visitandum illum, mirabatur quod homo tam ferventissimus tam levi occasione lecto detineretur. Unde et subridens aiebat: « Ne timeas, frater B., quia modo non morieris, sed adhuc comesurus es nobiscum de fabis et oleribus nostris. » Ipse vero respondit: « Non timeo, Pater, non timeo; sed confido in Domino, quia minime jam fraudabor a desiderio meo. » Quid multa? febre crescente inunctus est oleo sancto. Inunctione facta factus est statim in spiritu, et raptus in contemplatione per multum temporis spatium jacuit sine sensu et sine motu, ita ut pene mortuo similis videretur. Interim ergo aperti sunt ei coeli, et revelata facie meruit videre gloriam Dei, adeo ut dicere posset: « Vidi **348** Dominum facie ad faciem. » Qui cum ad se reversus esset, interrogavit eum abbas quomodo se haberet. « Bene mihi est, inquit, bene sit et tibi. Et nunc, charissime Pater, absolvo te a debito sponsionis tuæ. » Abbas autem pristinae illius obligationis oblitus, nesciebat quid loqueretur. Tunc frater expressius commonefecit eum, et ait: « Ergone excidit tibi quemadmodum olim salutis meæ responsalem te constituisti? Ab illa igitur fidei responsione securum te facio, quia de mea salvatione per misericordiam Christi securus existo. » Tunc abbas sollicitè cœpit ab eo indagare quonam modo id potuisset agnoscere. Quod cum modis omnibus dicere recusaret, tandem constrictus ab illo præceptis et precibus multis, ista tandem effatus est: « Quia virtus obedientiæ veritatem silere me prohibet, rem dicturus sum vobis, cui fortasse fidem dubiam adhibebitis. Sed ut testimonium hoc credibile faciam, scitote quia cum fine dicti etiam finem vitæ accipiam. Noverit ergo dilectio vestra me, licet miserum et indignum, Domino et Salvatori nostro fuisse præsentatum, et vidisse illum facie ad faciem; non tamen in sua divinitate, sed tantum in illa beatissima humilitatis forma, quam dignatus est pro nobis assumere. Ex cujus etiam sacratissimo ore adivi quia omnes qui obedientes in isto ordine usque ad mortem perseverabunt, salutem æternam ab ipso sunt consecuturi. Fratres etiam nostros, qui de hac vita migraverunt, in magna beatitudine pausantes aspexi; et meum ipsius locum quem cum ipsis sortiturus sum, Domino miserante prævidi. » Cum ergo

ista, dixisset obmutuit, statimque felicem animam reddidit.

349 CAPUT IX.

Gaufridus Sorensis episcopus, cum adhuc monachus esset in Claravalle, vidit celestium ordinum solemnem supplicationem, in valetudinarium tendentem: qui Tecelini venerandi senis ac sacerdotis animæ egressum munisse crediti sunt.

Venerabilis et sanctæ memoriæ Gaufridus, quondam Sorrensensis Ecclesiæ, quæ est in Sardinia, pontifex, et monachus Clarevallensis, antequam ad episcopatum promoveretur, cum esset aliquando in choro ejusdem cœnobii, visionem hujusmodi, sicut ab eo secrete accepimus, beatis oculis videre meruit. Erat ergo processio sanctorum splendida atque gloriosa, quæ a parte septentrionali basilicæ, quasi de cœmeterio veniens, et coram presbyterio transiens, recto itinere ad infirmitorium tendebat. Porro in ipsa processione acolyti, subdiacones, diacones atque presbyteri apparebant, qui per singulos ordines septeni atque septeni dispositi, alii ante alios ordine congruo incedebant. Acolyti vero stolis albis amicti, singulos cereos manibus præferbant, qui tamen ignei magis quam cerei esse parebant. Verum subdiacones tunicæ pretiosæ, diacones dalmaticæ fulgidæ decorabant, ipsosque presbyteros planetæ olosericæ insigniter adornabant: qui etiam singuli congrua ministerii sui vasa manibus bajulabant. Veniebat quoque post eos copiosa turba candidatorum, ordinate similiter, et cum reverentia. Ad ultimum vero gloriosa Dei genitrix virgo Maria sequebatur, quam beati apostoli **350** Petrus et Joannes dextra lævaque comitabantur. Ipsa autem tanta venustate, vultu et habitu fulgurans radiabat, ut ex ejus claritate tota basilica coruscaret. Porro spiritus qui ista revelabat, loquebatur interim in corde videntis, et dicebat: « Hæc est Regina cœlorum, hæc est Domina angelorum. » Transeuntes ergo ita solemniter, ut dixi, ante altare, tandem per ostium quod ad infirmitorium vergit, de oratorio exierunt, et ita ab oculis intuentis evanuerunt. Verum in eodem infirmitorio, senex quidam venerabilis, et honestæ vitæ sacerdos, nomine Tecelinus, diu languerat, qui tunc ad extrema deductus post modicum obiit. Unde vir Dei qui hæc viderat, pro certo credidit quod ad indicium transitus et beatificationis illius processio talis apparuit.

CAPUT X.

Admiranda nonnulla a Gaufrido Sorensi episcopo vel de eo divinitus visa. Repertum ab eo corpus Domini incorruptum.

Alia quoque vice isdem Dei famulus, dum in ecclesia staret cum aliis ad psallendum, conspicuus est manifeste dæmonem instar simiæ, per medium chorum transeuntem. Cumque venisset ad eum ridicula bestia, cum indignantis oculo respiciens illum, atque despiciens, patulis naribus aliquandiu hominem subsannabat. Qui postquam ab eo pertransiit, tandem egressa de choro, ulterius non comparuit.

Factum est autem aliquando ut isdem Dei famulus **351** circa gutturis partes gravi molestia laboraret; eratque jam morbus inveteratus, et bene a medicis desperatus; unde etiam angustiabatur animo vehementer, pro eo maxime quod arteriis ab ægritudine coarctatis, psallendi in ecclesia vires amisisset. Proinde conversus ad beatum Bernardum, die noctuque cum multis lacrymis precabatur ut cantandi gratiam ejus interventu recipere mereretur. Quadam igitur vice beatus Bernardus ei per visionem apparuit, et loco dolenti, manu sua tangendo ac benedicendo, signum sanctæ crucis impressit. Cumque vir Dei evigilasset, sanatum se esse reperiens, mire ad cantandum convaluit, et nullum deinceps impedimentum ab eadem ægritudine per tulit.

Alio quoque tempore contigit ut quidam de intimis ejus graviter ægrotaret, ita ut mori putaretur: unde prædictus vir nimis dolens, lacrymosis precibus exorabat ardentem Dominum pro recuperanda salute dilecti. Astiit ei quidam per visionem, et ait: « En frater ille pro quo sic affligeris, sanitati restituetur; sed tamen alter quidam, quem æque spiritualiter diligis, ipsius loco est migraturus. » Illo igitur convalescente, defunctus est in ipso tempore senex quidam venerabilis et sanctus, Renaldus de Cluniaco dictus, quem et ipsum miro affectu diligebat in Christo.

Præterea cum pro matre defuncta nimium foret sollicitus et diurnos aquarum exitus pro ea deducerent oculi ejus, multa siquidem collata est ei gratia lacrymarum, flagitabat instanter a Domino ut sibi de illa revelaret, utrum in pœnis an in requie posita esset. Facta est autem vox divinitus ad eum: « Cur importunis precibus extorquere **352** conaris quod tuæ cognitioni minime debetur? Tantummodo ora pro tuis, et salvabuntur. »

Huic autem aliquando posito in oratione, per visionem vir quidam venerabilis apparens, anulum aureum digito ejus imposuit, præsagium scilicet futuræ in proximo dignitatis. Nam in eodem anno, sicut ipse nobis innotuit, assumptus est ad episcopatum Ecclesiæ Sorensis: quam septem annorum curriculo strenue regens, et suam ipsius vitam in omni puritate custodiens, dignum sanctitatis exemplum posteris dereliquit.

Appropinquante autem vocationis suæ termino, quem solus Deus noverat, egressus de Sardinia venit ad visitandum Claramvallen, cujus filius erat, et in qua sepeliri magno desiderio desiderabat. Quam cum a longe intuitus esset, elevatis oculis suspiravit in cœlum, toto cornis affectu deprecans Dominum, ut si infra terminum esset moriturus, tali siquidem spatio temporis, semper eandem domum vel una vice visitaverat, nunquam amplius ab ea separari permetteretur, ne forte alibi consummari contingeret, et desiderata sibi sepultura privaretur. Ingressus itaque prædictum monasterium cum aliquandiu sanus ibidem perstitisset, tandem corri-

piante se acuta valetudine, per dies aliquot ægrotavit, et ingravescente morbo, ad extrema devenit. Cumque fuisset inunctus oleo sancto, et munitus coelesti viatico eadem hora, imo eodem fere momento, mirantibus universis obdormivit in Domino. Transivit autem circa medium noctis, in festo dedicationis ecclesiæ Clarevallensis. Porro venerabilis ejusdem monasterii abbas, qui conscientie ipsius puritatem optime noverat, cum jam exanimati **353** corporis oculos clauderet, cum magna pietate fidei exclamans ait: « O dulcis ac venerande Pater, Deus omnipotens faciat me ad tuum consortium pervenire. » Dum vero commendationis officium funeri impenderet, tanto pietatis affectu movebatur, ut erumpentes lacrymas continere non posset, ita ut etiam duos corde in fletum commoveret. Defunctus est isdem piissimus Pater anno gratiæ millesimo centesimo septuagesimo octavo, juxtaque venerabilem Godefridum quondam Lingonensem episcopum, in ecclesia Clarevallensi tumulatus.

Hic autem cum ægrotare cœpisset, revelatum est de eo cuidam ex fratribus ipsius monasterii, quia in proximo migraturus esset. Deinde post paucos dies, cum isdem frater fratrum vigiliis interesset vidit in mentis excessu stratum quendam, fulcris mollibus diligenter aptatum, et niveis operimentis decenter ornatum, qui eidem episcopo servabatur, nimirum signans requiem æternæ felicitatis, ad quam post modicum erat assumendus. Eadem vero nocte qua defunctus est, posito in ecclesia corpore, cum signum ad vigiliis pulsaretur, prædictus frater evigilans, cœpit illico præfatam episcopum ad mentem reducere. Statimque facta est vox in auribus ejus, loquens ad ipsum de viro Dei defuncto, et dicens: « Ecce nunc a principio signi hujus, recipiunt eum sancti Dei omnes in consortium suum. » Surgens itaque venit in chorum, et stabat cum aliis ad psallendum. Cumque celebrarentur matutinæ laudes, respexit, et vidit in parietibus templi, circa defuncti corpus, quasi unius horæ spatio luminaria copiosa divinitus accensa; ita ut præ multitudine numerari non possent. Quod dum frater ille conspiceret, **354** compunctus est valde et gratias agens Deo pro omnibus quæ viderat et audierat, ait intra se: « Domine Deus virtutum, beatus homo qui sperat in te. Vere beatus iste sanctus quem elegisti, et assumpsisti. Habitabit in atriis tuis. Credo enim atque confido quia dignus est jam inter sanctos et electos tuos adipisci per gratiam tuam quietis beatitudinem, luminis claritatem. » Expletis autem postea duobus mensibus, cum isdem frater esset in choro, ad vigiliis vigilans et psallens, subito iterum venit in mentis excessum. Et ecce apparuit ei prædictus episcopus, induens se sacerdotalibus, et quasi præparans se ad missam celebrandam, ita ut isdem frater adjuvans eum, reversaret casulam super manus illius. Porro in eadem hora cantabatur hic versus in ecclesia: *Et introibo ad altare Dei, ad Deum qui lætificat juventutem meam (Psal. XLII).*

Referebat isdem sanctus quod cum quamdam ecclesiam veterem ac ruinosam reparari præcepisset, et altare in ipsius præsentia dirueretur, reperit in ipso capsulam scabrosam ac veterem, sanctorum reliquias continentem. Porro inter easdem reliquias corpus Domini repositum erat: quod ita sanum et integrum, ita mundum et candidum, et ab omni corruptione penitus alienum inventum est, ac si recentissime ibi reconditum esset. Sane in terra illa nemo repertus est, qui ejusdem ecclesie vel altaris constructionem, aut consecrationem se vidisse recoleret. Viso tanto miraculo, universi qui aderant glorificaverunt Deum: cognoscentem ipsum esse sacratissimum corpus Domini, de quo veraciter scriptum est: *Non dabis sanctum tuum videre corruptionem* (Psal. xv).

355 CAPUT XI.

De Hungero, ejusque patre et fratre Rodulpho ad ordinem Præmonstratensem mirabiliter conversis.

In territorio Meldis, vico qui dicitur Acejum, erat quidam clericus, nomine Hungerus; qui, dum adhuc parvulus esset, fovebat eum in gremio suo mater sua. Quæ cum videret infantem nitidulum, et florida facie vernantem, congratulans ait conjugi suo: « Vide, domine meus, quam elegantem infantem largitus est nobis in indulgentia sua Deus. » Ille autem, ut erat homo fidelis, et Deo devotus, respondit: « Vere pulcher est infans, et pulcher clericus erit si Deo Jesu Christo plauerit. » Quo illa audito, infremuit adversus hujusmodi vocem et locuta est quasi una de stultis mulieribus, dicens: « Væ, quid dixisti, homo insane? Ergone filium meum unicum mihi auferes, et facies clericum? Absit, absit ut baculus senectutis nostræ, spes posteritatis nostræ, clericatus officio destinetur! » Vix illa sermonem implerat, et ecce, repente percussus est puer epileptico morbo, corruens et spumans inter brachia matris, et tam dura passione torquebatur, ut os ejus ad aurem pene verteretur. Quo viso mulier, nimio terrore concussa expalluit, et clamans cum gemitu ait: « Heu, heu, Domine Deus, quam male locuta sum, et quam perverse egi! Ego, ego sum illa flebilis et misera, quæ tuam indignationem promerui; nam iste parvulus innocens, quid peccavit? Vertatur, obsecro, manus tua super caput ingratae et 356 perfidæ parentis, tantummodo ut vivat filius meus, et tuto perenniter obsequio mancipetur. » Mox igitur arrepto itinere tulit puerum semivivum, et duxit ad monasterium virginum, quod dicitur Fontanis, ad duas leugas inde remotum. Cumque spirantem adhuc infantulum super altare beatæ virginis Mariæ posuisset, cum clamore valido et lacrymis oravit, dicens: « Piissima Dei genitrix, tibi commendo, et tibi reddo unicum meum, ut tibi vivat, et tibi serviat quamdiu vixerit, in ministerio clericali. » Finita autem oratione, beatissimæ Virginis interventione sanatus est puer, atque ab illa epilepsia perfecte convaleuit, quam sicut antea non habuerat, ita postea nunquam habuit. Processu vero temporis,

cum jam litteris esset imbutus, et sacris ordinibus applicatus, monasterio Beatæ Mariæ de Valle serena, haud procul ab urbe Suessionensi, in ordine Præmonstratensi, Deo donante, se reddidit, ibique per annos plurimos religiosissime degens, usque ad obitum perseveravit. Pater vero qui per pium inchoaverat votum, ad locum eundem subsecutus est filium, ubi et ipse obedienter ac pie conversatus, tandem in bona confessione migravit ad Dominum. Præterea vero ejusdem clerici germanus quidam, nomine Radulphus, infirmatus est aliquando pene usque ad mortem. Et factus in agone, videbat se per vallem quamdam tenebrosam atque profundam, cum magno horrore descendere, et quasi in inferiora terræ introire. Interim autem obvium habuit supradicti monasterii conventum, cum suo germano. Cui etiam fratres alii dicebant: « Frater Hungeri, quare non liberas fratrem tuum? Nunquid non vides quomodo perit, descendit 357 ad infernum? » Post hæc autem, cum fuisset ad se reversus homo, compunctus est nimis in verbo isto; et qui nihil omnino de conversione antea cogitabat, accessit protinus fratre, præscripto cœnobio per manum ejus se reddidit, ubi etiam nunc superstes, vitam religiosissimam ac honestissimam ducit.

CAPUT XII.

Aquis præfocatus infans, beati Petri apostoli altari impositus reviviscit, fit postmodum clericus, tandemque monachus Cisterciensis.

Eodem tempore, et vico, alius quidam clericus, supradicti etiam similiter carne propinquus, cum similiter infantulus esset, et tutorum incuria solivagus oberraret, casu in amnem modicum de ponte lapsus est. Erat autem fluviolus angustus et lutulentus. Cumque propellentibus undis puer longius duceretur, caput ejus in fundo aquæ, limo demersum erat, pedes vero quasi natantes super laticem ferebantur. Latuit ergo in aqua diutius, antequam sciri posset, ita ut interim iter dimidiæ leucæ confici valeret. Mater vero illius, cum esset in penetralibus quidpiam operis actitans, quasi jam præsago animo imminentis luctus conscia foret, coepit intra semetipsam tædere et mœsta esse. Moxque recordata pignoris sui, egressa est de conclavi. Quod cum in domo non reperisset, exclamavit, et dixit: « Deus, et sancta Maria, ubinam est filius meus? » Veniens autem cum festinatione ad pontem, ubi corraerat infans prospiciendo 358 circumquaque pertransiit, et eum videre non potuit. Inde quoque progrediens, discurrere coepit per vicus et plateas, quæritans et percunctans de filio suo. Tandem vero reversa ad pontem, cum super ripam fluvioi graderetur, vidit infantuli plantas super aquam fluitantes, caput autem infixum limo, tenaciter inhærebat. Quod illa deprehendens festinim rapido cursu prosiluit in amnem, extraxitque parvulum exstinctum, et ad instar utris tumefactum atque distentum. Quem cum pedibus erectis, capite deorsum premeret, aquositas magna quæ in ventrem illius influxerat, copiosa

manatione refluxit. Facto itaque concursu populi, multi tulerunt puerum de manibus matris. Quem cum in domum vellent deponere et sepelire, illa omnino restitit, dicens: « Non infertur in domum filius meus, donec in ecclesia Domino præsentetur. Confido namque de ipsius ineffabili pietate, quia vivum et sanum receptura sum hodie filium meum. » Abuentes igitur illi, cum paululum processissent, coeperunt reverti, dicentes. « Ut quid frustra fatigamur, cum infantem mortuum videamus: nunquid ille a mortuis est revocandus? » Mater autem nihilominus obsistebat, dicens eum ad templum Dominicum modis omnibus deferendum. Et cum eos ita revertentes, usque ad quartam vicem omnimodo coegisset, tandem ad ecclesiam pervenerunt, et super altare beatissimi Petri apostoli infantulum posuerunt. Ubi cum aliquandiu jacuisset, facta oratione pro eo ad Dominum, subito oscitavit, et apertis oculis matrem suam vocavit. Mox ergo depositus de altari, appositam sibi mamillam suxit, et per eadem basilicam huc illucque deambulans, mirantibus universis redivivus et sanus apparuit.

359 Viso itaque tali miraculo omnes lætabantur, glorificantes Deum, et beatum ejus apostolum Petrum, ejus interventu mortuum ad vitam rediisse crediderunt. Parentes igitur, ne tantæ gratæ ingrati remanerent, eundem puerum Domino obtulerunt, et clericatus officio destinaverunt. Præterea vero ipse infantuli genitor, Romanum iter cum magna devotione arripuit, et beato apostolorum Principi coram corpore suo gratias referre curavit, processu vero temporis, puer litteris est imbutus, et sacris ordinibus applicatus. Hic etiam postmodum religioni habitum votive suscipiens, et voto votum adjiciens, usque hodie vivit, cum timore Domino serviens in Ordine Cisterciensi.

CAPUT XIII.

Clericus aescitor et apostata, lethali morbo ad extrema deductus, cum tonsuram clericalem sibi restitui precaretur, nulla industria attonderi potuit.

In Majori Britannia, episcopatu Liacolnensi, haud longe a monasterio quod Parcum nominatur, quidam clericus exstitit, qui, cum jam diaconus esset, abjectis ordinibus sacris, etiam tonsuram deposuit. Postmodum autem, cum mortali ægritudine pressus ad extrema venisset, confessus est tandem fuisse se clericum ac diaconatus officio functum, et ductus pœnitentia, postulabat sibi restitui coronæ signaculum. Cum ergo rasoria, fofores cæteraque hujusmodi instrumenta ad eum tonsurandum fuissent adhibita, nulla arte, nulla virtute 360 potuerunt ejus crines incidi, nec coronæ circulus reparari. Mortuus est ergo prævaricator clericus absque signo clericali, et factus est in signum et in exemplum terribilem clericis desertoribus atque apostatis.

CAPUT XIV.

Monachus Clarevallensis infirmus, in observatione ciborum et procuracione medicaminum su-

perstitiosus, clementissimæ Dei Matris providentiâ mirabili, et vires recipit, et nimiam sui curam deponit.

Ferunt in cœnobio Clarevallensi nuper monachum exstillsse, qui, quamvis homo bonæ voluntatis existeret, corpore tamen delicatus atque infirmus, in observatione ciborum et procuracione medicaminum curiosus erat atque superstitiosus. Huic ergo per visionem apparuit beata Dei Mater et Virgo Maria, ad portam oratorii posita, quæ pretiosum electuarium pixide portans, intrantibus in ecclesiam fratribus singulis, singula ex eo cochlearia dabat, et mira dulcedine gustantes reficiebat. Cumque prædictus frater accederet, ut et ipse de manu piissimæ procuratricis, portionem alimonie cœlestis acciperet, illa repulit eum, dicens: « Tu medicus sapiens, et curam tui sollicite gerens, non nostro medicamine indiges. Vade itaque, vade, et cura teipsum sicut volueris, quoniam de his qui curam suam super Dominum jactant, cura est nobis. » Quod cum ille audisset, erubuit, et petens indulgentiam, promisit ei quod amplius de seipso sese non introniteret, sed totam vitam 361 suam curam Deo et sibi committeret. Tuuc illa misericorditer annuens, et pœnitenti veniam præbuit; et medicanti, salutiferæ pitantiæ pabulum impertivit. Gustata igitur benedictione dulcedinis, protinus a sua ténitudine et infirmitate frater ille convaleuit, et contentus deinceps communibus alimentis atque subsidiis, decorem et fortitudinem cum salute corporis pariter induit.

CAPUT XV.

De Alquerio Clarevallensi monacho, sui quidem contemptores; sed amore Christi in procurandis ægrotis, qui præsertim pauperibus, diligentissimo: de Christi vulneribus, benedictionem et salutem promeruit.

Fuit in eadem ecclesia monachus quidam venerabilis, Alquerius nomine, vir religiosus atque spiritalis; sobrius in victu, humilis in vestitu, et durus admodum castigator corporis sui. Ita namque circumcisus ac temperans erat in his quæ ad usum corporeum pertinere videbantur, ut omni voluptate ac vanitate depulsa, etiam necessariis parcissime uteretur. Hic medendi peritiâ valenter expertus, cunctis indigentibus, artis suæ operam pro viribus impendebat, se autem solummodo ab hujusmodi cura excipiebat. Licet enim valetudinarius esset ac debilis corpore, nunquam tamen acquiescebat carnalem medicinam sibimet exhibere; et quamvis operam ejus viri magnates, vel etiam capita optimatum incessanter expeterent, et sæpius renitentem huc illucque distraherent, tamen super egenos et pauperes 362 magis intelligens, omnimodam eorum servitio sollicitudinem adhibebat. Nec modo ipsorum ægritudines livoresque curabat, verum etiam necessitates, proutenque potuisset, in indumentis et alimentis studiosissime procurabat. Porro languentium puritas carnes et sanis defluentia

membra ita dignanter, ita diligenter propriis manibus contrectabat, ut Christi vulnera fovere putaretur. Et vere sic erat; totum enim pro Christo faciebat, et totum sibi Christus imputabat, qui ait: *Infirmus fui, et visitastis me* (Matth. xxv). Unde etiam ipse famulum suum secretis consolationibus sæpius visitabat, et in opus ministerii hujus mirabiliter incitabat.

Quadam igitur vice vidit hujusmodi visionem in Claravalle. In primis itaque audivit quasi quemdam nuntium celestem, præconaria voce clamantem; « Ecce Christus venit, surgite, et occurrite Salvatori. » Cumque omnes certatim ad videndum properarent, tunc et ipse occurrit, et stetit in ostio claustrum per quod eum venire sciebat. Igitur, ingrediente Domino, accessit et adoravit eum, flagitans ut acciperet benedictionem et misericordiam a Deo salutari suo. Qua percepta, cœpit eum attentius intueri, et miro pietatis affectu compatiebatur ei, siquidem apparebat ei veluti dolens atque infirmus, confixus clavis, lancea perforatus, ac si eadem hora de cruce depositus esset, ita ut ex plagis copia sanguinis emanaret. Porro ipse Dominus linteolos mundos quasi corporalia tenens, eisdem vulneribus imprimebat, et cruore deterso in terram eos projiciebat. Quos frater ille cum summa veneratione recolligens ac nimia devotione deosculans, quasi redemptionem animæ suæ in sinu suo **363** repositos conservabat. His et hujusmodi revelationibus frequenter a Domino recreatus, non cessavit usque in finem operari bonum ad omnes, maxime autem ad peregrinos et miseros ægrotantes.

Tandem vero, cursu vitæ peracto, ad diem ultimum venit. Cumque venerabilis Pontius abbas ad eum gratia visitationis accederet, quæsivit ab eo quid ageret et quonam modo se haberet. Ille vero respondit: « Bene, charissime Pater, bene omnino agitur mecum, quia vadens vado ad Dominum meum. — Quid ergo? inquit, corporalem molestiam ægre non toleras, et mortis angustiam non formidas? — Ego, inquit, omnia tranquilla, omnia læta considero, quia præventus sum a Domino in benedictione dulcedinis, quæ omnem mihi mœrorem a corde, et omnem pene dolorem a corpore tulit. » Respondens itaque abbas, dixit ei: « Age jam, dilecte mi frater, dic mihi obsecro propter Deum, si tibi divinitus est aliquid revelatum. » Tunc ait illi: « Modo antequam huc introissetis, apparuit mihi, misero licet atque indigno, Dominus Jesus Christus, qui propitio ac sereno vultu et signa beatissimæ passionis ejus ostendens, ait: « Ecce peccata tua deleta sunt a facie mea. Veni ergo securus; veni et vide, ac deosculare vulnera mea, quæ tantum dilexisti, et toties confovisti. » Tali ergo promissione firmatus, jam mori non timeo, quia reposita est hæc spes mea in sinu meo. Et scitote quia proxima nocte (erat autem vigilia beati Martini), migraturus sum, dum opus diei celebrabitur in ecclesiâ et tali hora. » Defunctus

est igitur eadem nocte, et tempore quo prædixit; jamque, ut vere confidimus, requiescit a laboribus universis, **364** invento nimirum Domino quem suis manibus exquisivit.

CAPUT XVI.

Cuidam fratri de peccatis suis turbato et contrito, ostendit Christus lacrymas et luctus penitentium quanti æstimaret.

Frater quidam de monasterio Clarevallensi, dum pro peccatis suis quibus Deum nimis offenderat, remebundus et anxius incessanter seipsum affligeret, tota die ingrediebatur tristis et mœrens, finem lamentis et fletibus interdicens. Qui cum in tanta cordis amaritudine diutius versaretur, nocte quadam vidit in visione Dominum Jesum Christum, sacerdotalibus ornamentis indutum, et missam celebrantem. Quoties vero juxta sacrificii ritum sese ad populum convertebat, tollens in manibus suis calicem de altari, cunctis qui aderant videndum offerebat. Porro in ipso calice nihil aliud erat nisi lacrymæ, quibus beata Magdalena pedes ejus in domo Simonis rigaverat. Cumque prædictus frater, secus pedes Domini positus ista cognosceret, percunctatus est eum, dicens: « Obsecro, Domine, utquid ostendis nobis calicem istum, cum lacrymis quæ in eo sunt? — Ut videant, inquit, et sciant universi quantum mihi placet contritio cordis, et penitentia luctus, qui ad exemplum penitentium tandiu servavi lacrymas hujus peccatrici ad pedes meos flentis et penitentis. »

365 CAPUT XVII.

Eidem fratri Christus Dominus spem veniæ et misericordiæ suæ, alio mirabili viso ingressit.

Sub eadem vero tempestate, dum adhuc malorum suorum penitudine isdem frater seipsum quotidie maceraret, vidit in visu noctis sese in lacu profundissimo fluctuantem ac periclitantem. Cumque jam evadendi spes nulla superesset, en subito adfuit Salvator, ambulans nudis pedibus super aquas. Qui cum ad eum pervenisset, levavit in brachio, atque in sinu suo miserum misericorditer atque dignanter, sublatusque de aquis posuit in prato virenti et amœno. Quod cum ille vidisset, illico procidens ad pedes ejus, præ immensitate lætitiæ, animo gestire cœpit, insatiabili desiderio sibi astringens atque deosculans pia vestigia Salvatoris.

CAPUT XVIII.

Ejusdem argumenti visio, eidem fratri ostensa.

Quadam vero die, cum æstuanti animo nosse cuperet utrum a Domino indulgentiam consequi mereretur, cœpit ardentem insistere, gemitibus inenarrabilibus atque suspiriis divinam pietatem obsecrans, et exoptans ut hoc ei aliquo modo iniretur. Sequenti itaque nocte, dum ita affectus fratrum vigiliis interesset, subito venit in mentis excessum. Et ecce astitit **366** ei nescio quis, novaculam acutam et quasi insensibilem per caput ipsius leniter ac suaviter ducens; qui etiam in momento, in

ictu oculi, veluti rasis ei barbam, collum et coronam. Verumtamen paucos pilos in uno tempore deserens, somnolentiæ vitium quo frater ille, quamvis invitus, adhuc tamen graviter premebatur, forsitan denotavit. His et hujusmodi consolationibus isdem frater relevatus, aspirante Domino, didicit in spem veniæ respirare.

CAPUT XIX.

In villa territorii Tullensis Domino-Martino eucharistia cum sacra pixide et corporali flammis evasit, circumjectis omnibus rebus incendio absumptis.

In territorio Tullensi, villa quæ Dominus-Martinus dicitur, quadam vigilia Paschæ, cum forte deesset in ecclesia oleum ad lampades concinnandas, posuerunt ante altare candelam accensam, ut ibi arderet tota nocte. Quæ cum fuisset in pavimento super absidam unam minus caute locata, casu inde collapsa et usque ad altaris crepidinem devoluta est. Allambens itaque flamma invasit illico pallam atque combussit, et sæviante incendio concremata sunt pariter universa altaris operimenta, quibus tunc solemniter et copiose ornatum erat. Mane vero intrantes ecclesiam presbyter atque ministri videre quæ circa altare ignis effecerat, cunctaque reducta penitus in cinerem ac favillas. Verumtamen corpus Domini, cum pixide lignea **367** in qua super altare et super ipsa linteamina positum erat, ignis undique sæviens omnino non tetigit, adeo ut pannus etiam sericus, quo ipsum vasculum operiebatur, omnino appareret illæsus. Cumque sacerdos, adhibita scopa, cineres de altari colligeret, ut eas in loco mundo reconderet, reperit in eisdem (mirum dictu!) sacratissimum corporale, quod, inter altaris linteamina positum et obvolutum, putabat omnimodo cum eis esse consumptum. Quod cum protinus displicasset, ita sanum et candidum prorsus apparuit ac si diligenter in cista locatum fuisset. Quodcum vidisset omnis populus, lætati sunt valde, mirantes et magnificantes omnipotentiam Redemptoris. Hoc nobis retulit quidam religiosus monachus Clarevallensis, qui ejusdem presbyterii nepos, dum adhuc esset in sæculo, candelam illam ante ipsum altare accendit, et cuncta quæ acciderant ipse vidit.

CAPUT XX.

Eucharistiæ sacramentum in arca reconditum et in carnem convertitur, et divini luminis indicio proditur.

Referente Christianissimo rege Francorum Ludovico, cognovimus in pago Atrebantensi ante biennium tale quoddam de corpore Domini accidisse miraculum. Die sancto Paschæ mulier quædam ad ecclesiam eunti filio suo præcepit ut, postquam communicasset, duobus parvulis suis domi remanentibus corpus Domini secum afferre satageret. Qui jussa parentis exsequi cupiens, duas oblationes sacras, ignorante **368** presbytero, de sacrario tulit atque attulit ei. Illa vero suscipiens eas, alte-

ram communicaturis infantibus dispertivit, alteram instita colligatam diligenter in arca recondidit. Post paucos itaque dies unus ex puerulis ejus vidit immensa luminaria circa eandem arcam divinitus accensa, quæ totam domum ingenti claritate perlustrabant. Quod videns infantulus, matrem suam festinanter accersit verbo digitoque demonstrans luminaria copiosa quæ in ejus oculis radiabant. Cumque mater intente respiceret et nihil penitus videre prævaleret, arcam illam posita clavi reserare tentavit, sed nulla virtute, nulla funditus arte prævoluit. Unde mirata et obstupefacta vehementer, properavit adducere presbyterum ipsum ad tale miraculum intuendum. Qui cum festinus adesset et claritatem illam quam puer aspiciebat videre non posset, illico clavem illam de manu mulieris accepit, et sine ulla difficultate arcam celeriter reseravit. Quam cum aperisset, institam illam in qua ligata erat eucharistia infectam sanguine reperit, et eandem hostiam sacrosanctam, manente figura panis, in specie carnis permutatam. Quo viso, presbyter et qui cum eo erant mirati sunt valde; et adorantes deificum corpus, cum honore et reverentia ad ecclesiam detulerunt atque in sanctuario digne collocaverunt.

369 CAPUT XXI.

In pago Carnotensi hostiæ sacrosanctæ pars major in carnem mutatur.

Eodem quo supra referente, cognovimus quod hoc anno in pago Carnotensi hujusmodi signum super eodem sacramento contigerit. Sacerdos quidam dum sacramenta offerret, invenit ante fractionem corpus Dominicum, in speciem defæcatæ ac pulcherrimæ carnis ex majori parte matatum, ita tamen ut evidenter ejusdem hostiæ circulus et literæ semper in ea apparerent. Verumtamen illa pars hostiæ quam inter digitos suos presbyter tenuerat, solummodo panis speciem retinebat. Videntes itaque sacerdos et plebs universa quæ aderat rem tam mirabilem, obstupuerunt, et exultantes Domino cum tremore, ipsam eucharistiam in sacrario collocaverunt, ubi etiam nunc in vase cristallino reposita honorifice custoditur. Nuper vero cum quidam capellani et clerici supradicti Francorum regis, viri fideles et honesti, hujus rei veritatem nobis pro certo astruerent, adfuit etiam unus inter eos qui teste Deo asseverabat se ipsam eucharistiam eodem modo quo prædiximus immutatam propriis oculis aspexisse.

CAPUT XXII.

Feria sexta sacrificante presbytero, hostia eucharistica in carnem, calix in sanguinem vertitur.

Simile quoque miraculum de eodem sacramento audivimus, sed quando vel ubi acciderit, incertum habemus. Quidam honestæ conversationis **370** presbyter, dum in quadam sexta feria sacrificaret, reperit ante perceptionem hostiam sacram in similitudinem carnis esse conversam, ipsumque calicis sacramentum in speciem sanguinis com-